

Sektionen för hantering av explosiva varor
Rolf Weinander
010-240 5361
rolf.weinander@mcf.se

Konsekvensutredning gällande förslag till föreskrifter om utformning av tillstånd för brandfarliga och explosiva varor

Beskrivning av problemet och vad man vill uppnå med regleringen

Enligt 16 § lagen (2010:1011) om brandfarliga och explosiva varor (LBE) krävs tillstånd för att hantera, överföra, importera eller exportera explosiva varor, samt för att yrkesmässigt eller i större mängd hantera brandfarliga varor.

Begreppet hantering definieras i 5 § LBE som tillverkning, bearbetning, behandling, förpackning, förvaring, transport, användning, omhändertagande, återvinning, destruktion, saluförande, underhåll, överlåtelse och därmed jämförliga förfaranden. Tillstånd till civil hantering av brandfarliga varor ska enligt 17 § LBE prövas av kommunen medan tillstånd till hantering inom försvarets verksamheter¹ ska prövas av Myndigheten för civilt försvar. I fråga om explosiva varor så ska enligt 18 § LBE tillstånd till hantering omfattande användning, förvaring eller överlåtelse/saluföring samt överföring inom Sverige prövas av kommunen. Tillstånd till övrig verksamhet med explosiva varor, exempelvis tillverkning, gränsöverskridande överföring, import, export samt den hantering inom försvarets verksamheter som kräver tillstånd, prövas av Myndigheten för civilt försvar.

Omkring 140 kommunala organisationer runt om i landet prövar tillstånd enligt LBE. Det har i olika sammanhang framförts att det idag finns betydande skillnader inom tillståndsprövningen för explosiva varor som görs av kommunerna i fråga om hur tillstånd utformas. Regeringen har därför i betänkandet ”En ändamålsenlig hantering av tillstånd och tillsyn av explosiva varor” (Ds 2025:6) föreslagit att MSB, nu Myndigheten för civilt försvar ska få meddela föreskrifter om utformning av tillstånd enligt LBE. I de författningsändringar som tillkom efter förslagen i betänkandet och som trädde i kraft den 15 juli 2025 gavs MSB, nu

¹ Omfattar Försvarmakten, Försvarets materielverk, Försvarets radioanstalt, Totalförsvarets forskningsinstitut och Fortifikationsverket

Datum
2026-02-18

Ärendenummer
MCF 2025-07472

Myndigheten för civilt försvar bemyndigande till att föreskriva om hur tillstånd ska utformas i 25 § förordningen (2010:1075) om brandfarliga och explosiva varor.

Syftet med denna reglering är följaktligen att åstadkomma en enhetligare och mer strukturerad utformning av tillstånd vilket förväntas leda till en mer likvärdig och rättssäker hantering av tillstånden i alla delar av landet. Det kommer även att vara till fördel för hanteringen av uppgifter i det nationella tillståndsregistret. Då även Myndigheten för civilt försvars tillstånd till civila verksamheter omfattas av regleringen kan tillstånden förväntas få en likartad utformning oavsett vilken myndighet som utfärdat dem.

Föreskrifterna kommer att innehålla bestämmelser för tillståndsmyndigheternas utformning av tillståndsbeslut gällande hantering, överföring, import och export av brandfarliga och explosiva varor enligt 16 § LBE.

Alternativa lösningar och effekterna om regleringen inte införs

Alternativet till föreskrifter skulle vara vägledning och informationsinsatser från Myndigheten för civilt försvars sida. Myndigheten för civilt försvar ser detta som ett nödvändigt komplement till föreskrifterna men bedömer att det ensamt är otillräckligt för att uppnå målet att få en nationellt enhetlig utformning av tillståndsbesluten. Myndigheten bedriver redan nu en omfattande vägledning och stöd till kommunerna i frågor gällande tillståndsprövning enligt LBE, men kan trots detta konstatera att det fortfarande finns stora skillnader mellan olika kommuner i hur tillstånden utformas.

Förtydligande i föreskriftsform bedöms därför nödvändigt, tillsammans med utökad vägledning, för att uppnå en enhetlig utformning av tillståndsbesluten över hela landet, inkluderande Myndigheten för civilt försvars egna beslut.

Rättsliga förutsättningar

Myndigheten för civilt försvar har bemyndigande i 25 § p16 förordningen (2010:1075) om brandfarliga och explosiva varor att meddela föreskrifter om utformning av tillstånd enligt LBE.

Uppgifter om vilka som berörs av regleringen

Endast tillståndsmyndigheter för brandfarliga och explosiva varor enligt 17 § och 18 § LBE berörs. Dessa omfattar Myndigheten för civilt försvar och de kommunala organisationer som beslutar om tillstånd för brandfarliga varor enligt 17 § LBE samt för explosiva varor enligt 18 § andra stycket.

Datum
2026-02-18

Ärendenummer
MCF 2025-07472

Företag, andra organisationer eller privatpersoner som hanterar brandfarliga eller explosiva varor berörs inte då föreskrifterna inte innehåller några förändringar av reglerna för hantering av brandfarliga och explosiva varor.

Konsekvenser för företag

Regleringen bedöms inte leda till några konsekvenser, varken ekonomiska eller konkurrensmässiga, för företag. Administrativt kan det till viss del få gynnsamma konsekvenser för företag som hanterar brandfarliga eller explosiva varor, i form av förenklad administration då tillstånden blir enhetliga och därmed enklare att tolka. Företagen kommer inte att behöva vidta några förändringar i verksamheten till följd av den föreslagna regleringen.

Konsekvenser för kommuner

Kommunerna har varit utfärdare av tillstånd för brandfarliga och explosiva varor enligt LBE i sin nuvarande form sedan 2010. De flesta kommuner bör därför anses ha en tämligen lång erfarenhet av att pröva och utfärda LBE-tillstånd. En del av reglerna i föreskriftsförslaget är i grunden förvaltningsrättsliga krav och därmed sådant som normalt sett redan tillämpas. Införandet av föreskrifterna kommer därför inte att innebära särskilt omfattande konsekvenser för kommunerna.

Initialt kommer de kommunala organisationer som beslutar om tillstånd enligt LBE att behöva avsätta tid till utbildning om de nya reglerna och till en varierande del förändra rutiner och arbetssätt. Det kommer även i varierande omfattning krävas administrativa insatser i form av framtagande av nya mallar för tillståndsbeslut enligt de nya reglerna. Även de ansökningsblanketter för tillstånd som tillhandahålls av kommunerna kan komma att behöva anpassas till förändringen. Införandet av de nya föreskrifterna kommer i och med detta att innebära kostnader för kommunerna.

Behovet av utbildning och ändrade rutiner och därmed även kostnaden kommer att variera mellan olika kommuner beroende på hur mycket kommunens nuvarande utformning av tillståndsbeslut avviker från de föreslagna reglernas krav.

Det ökade behovet av arbetsinsatser och därmed kostnader för kommunerna till följd av införandet av de nya reglerna bedöms vara en engångshändelse i samband med ikraftträdandet. När väl kommunernas rutiner för tillståndsbeslut har anpassats till de nya reglerna bedöms detta inte innebära någon ökad arbetsbörda eller kostnad jämfört med vad som gäller idag.

För att underlätta denna anpassning avser Myndigheten för civilt försvar tillhandahålla vägledning och mallar för tillståndsbeslut.

Datum
2026-02-18

Ärendenummer
MCF 2025-07472

Konsekvenser för Myndigheten för civilt försvar

Även Myndigheten för civilt försvars tillstånd till civila verksamheter kommer att omfattas av förslaget. Myndigheten kommer därför också att behöva avsätta tid för utbildning om de nya reglerna, anpassa arbetssätt och rutiner samt uppdatera mallar för tillståndsbeslut.

Den största arbetsinsatsen som kommer krävas av Myndigheten för civilt försvar är framtagande av vägledning och informationsmaterial samt mallar för tillståndsbeslut åt kommunerna i samband med ikraftträdandet av de nya reglerna. Detta kommer att innebära behov av arbetskraft och därmed kostnader för myndigheten.

Miljömässiga och sociala konsekvenser

Regelförslaget bedöms inte ha några konsekvenser för miljön eller några sociala konsekvenser.

Samråd med berörda aktörer

Myndigheten för civilt försvar har samverkat med Räddningstjänsten Storgöteborg vid utformningen av regelförslaget.

Bedömning av överensstämmelse med de skyldigheter som följer av Sveriges anslutning till Europeiska unionen

Regelförslaget utgör ingen konflikt med de berörda EU-direktiven gällande pyrotekniska artiklar, 2013/29/EU, explosiva varor för civilt bruk, 2014/28/EU eller spårbarhet av explosiva varor för civilt bruk, 2008/43/EG. Det bedöms heller inte på annat sätt ha någon påverkan på den fria rörligheten för brandfarliga och explosiva varor inom den inre marknaden.

Bedömning av behov av undantag i händelse av höjd beredskap

Det bedöms inte finnas något behov av undantagsbestämmelser i händelse av höjd beredskap. I de fall tillstånd enligt LBE fortsatt kommer att utfärdas i en situation med höjd beredskap saknas behov av att ändra kraven på utformning av dessa.

Ikraftträdande och behov av informationsinsatser

Ikraftträdande för föreskrifterna planeras till den 1 april 2026.

Datum
2026-02-18

Ärendenummer
MCF 2025-07472

Det finns behov av informationsinsatser till kommunerna i samband med detta. Myndigheten för civilt försvar planerar att tillhandahålla vägledning och mallar för tillståndsbeslut. Informationen kommer i första hand att tillgängliggöras på Myndigheten för civilt försvars webbplats men även vid myndighetens utbildningar om LBE samt vid relevanta konferenser och möten.

Kontaktpersoner

Vid eventuella frågor kontakta:

- Johannes Forsberg, sektionen för hantering av farligt gods och brandfarlig vara, johannes.forsberg@mcf.se , 010-240 5348
- Rolf Weinander, sektionen för hantering av explosiva varor, rolf.weinander@mcf.se , 010-240 5361